

OKRUGLI STOL: VIDLJIVOST ŽENA U HRVATSKOJ KINEMATOGRAFIJI

Malo ih je, ali ih ima

PULA – Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, na čelu s predstojnicom Helenom Štimac Radin, i Povjerenstvo za ravnopravnost grada Pule, na čelu s predsjednicom Mirjanom Galo u domaćinstvu ustanove Pula Film Festival organizirali su u Puli okrugli stol s temom o (ne)vidljivosti žena u hrvatskoj (igranoj) kinematografiji od 1990. do 2007. godine. Ipak, pravi je povod događanju rekla u svom poznatom kritičkom stilu režiserka Biljana Čakić-Veselić, koja je zapravo vlastitim nezadovoljstvom oko tretmana svoga filma o Mariji Jurić Zagorki kompromisno »dobila« ovaj okrugli stol da bi se javno progovorilo o ulozi žene u hrvatskom filmu.

U izvješću moderatorice i voditeljice Saše Voković, izvredne profesorice Filozofskog fakulteta u Rijeci, redateljice i članice Hrvatskog audiovizualnog centra, može se konstatirati da je u hrvatskom filmu uloga žene itekako dobro zastupljena po svim kriterijima i žanrovima, ali je također činjenica da ih je svega nekoliko u situaciji da snimaju igrane filmove, a čak 95 posto redatelja su muškarci. Ili – od 1990. do 2007. od ukupno 108 snimljenih filmova samo je šest redateljica, od čega tri filma potpisuje Snježana Tribuson.

Gledajući unazad ovih 17 godina može se reći da su muški kolege položili »ispit savjesti«, što se ne bi moglo tvrditi i za one koji odlučuju o financijama i raspodjeli sredstava.

Berkovićeve »Kontesa Dora«, Matanićev film »Sto minuta Slave« i Čakić-Veselićin film »Zagorka« su izuzeti kao primjer (biografskih) filmova o junakinjama; Tribusonkin »Tri muškarca Melite Žganjer«, Tadićeva »Treća žena«, Matanićeva »Blagajnica hoće ići na more« i Jurdanina »Slučajna sputnica« prikazuju ženu kao glavni motiv radnje, a mnoštvo ostalih filmova tretira ženu u mnogim njenim životnim situacijama: kao majku u Papićevoj »Priči iz Hrvatske«, žrtvu u Tribusonkinom »Prepoznavanju«, robu s kojom se trguje u Schmidtovu »Putu lubenica«, kao zlu ženu u Vrdoljakovoj »Dugoj mračnoj noći«, pa sve do uzroka sukoba ili objekta zabave u Milić-Kulenovićevu »24 sata«, odnosno Matić-Jurić-Nuićevu »Seksu, piću i krvoproliću«.

Mnogo je tu još primjera koji zapravo potvrđuju da hrvatski muškarci-redatelji nisu u pogledu žena i glumica isključivi ili fobični, no odnos i nesrazmjerni brojki – o čemu je govorila producentica u HAVC-u Sanja Ravlić – upućuju na to da su u 2007. na natječaj za financiranje igranih filmova stigle 73 prijave, od čega je sedam bilo autorica, a među deset odabranih filmova niti jedan neke režiserke. Kudikamo je bolji omjer kada je riječ o kratkom i dokumentarnom filmu gdje je zastupljeno oko 30-ak posto žena, a slični postoci variraju i kada je riječ o članstvu i prisutnosti žena u raznim forumima.

Među sudionicima rasprave bili su i srpska glumica Milena Dravić, književnica Slavenka Drakulić, režiserke Vlatka Vorkapić, Dana Budisavljević... a dobrodošlicu im je poželjela ravnateljica Javne ustanove Pula Film Festival Zdenka Višković-Vukić.

Mate ĆURIĆ

U 2007. na natječaj za financiranje igranih filmova stigle su 73 prijave, među njima 7 autorica, ali nijedna nije dobila film